

1. Bakgrunnur verkefnisins

Talið er að árlega farist um 1,3 milljónir manna í umferðarslysum á heimsvísu. Ef ekkert er að gert er talið líklegt að árið 2020 verði þessi tala komin upp í 1,9 milljónir dauðsfalla af völdum umferðarslysa. Um 90% þessara umferðarslysa verða í þróunarlöndunum¹. Talið er að um 1-3% af vergri þjóðarframleiðslu aðildarríkja SÞ fari í kostnað vegna umferðarslysa, sem nemur um 500 milljörðum dollara árlega.

Af þessum orsökum lýsti Allsherjarþing Sameinuðu þjóðanna því yfir á fundi sínum í mars 2010 að tímabilið 2011-2020 yrði áratugur aðgerða í umferðaröryggismálum. Stefnt er að því að aðgerðir á landsvísu og í alþjóðulegu samstarfi skili tilætluðum árangri, sjá aðgerðaáætlun.

Í áætlun SÞ um áttak í umferðaröryggismálum á heimsvísu (The Global Plan for the Decade of Action for Road Safety) eru settar fram tillögur að aðgerðum til að fækka banaslysum og alvarlegum slysum í umferðinni.

Ekki má gleyma því að með auknum ferðalögum skiptir það sífellt meira máli að ferðamenn geti verið öruggir um að staða umferðaröryggismála sé ásættanleg í þeim löndum sem þeir hyggjast ferðast um og má ætla að með öflugri upplýsingum gæti það haft lamandi áhrif á ferðamennsku ef stjórnvöld reyna ekki að hafa þessi mál í réttum farvegi.

Verkefninu er ætlað að skapa ramma um umferðaröryggismál þannig að það auðveldi löndum og sveitarfélögum innan þeirra að draga úr fórnarkostnaði vegna umferðarslysa.

2. Markmið verkefnisins

Meginmarkmið verkefnisins Áratugur aðgerða í umferðaröryggismálum 2011-2020 er að með samstilltum aðgerðum fækki umferðarslysum í heiminum og verður úttekt gerð á áttakinu og hverju það hefur skilað árið 2020.

3. Umferðarsamningar SÞ

Mikil áhersla er lögð á að samræma umferðarlöggjöf milli landa eins og unnt er og að aðildarríki SÞ fullgildi samninga SÞ á umferðarsviðinu. Ísland fullgilti nýlega Samning Sameinuðu þjóðanna um flutning á hættulegum farmi og gerðist aðili að honum þann 26. mars sl. Nú er unnið að því að fullgilda samning SÞ um framleiðslu ökutækja, en í viðaukum við þann samning koma fram samræmdar reglur um framleiðslu ökutækja. Stefnt er að því að Ísland verði aðili að þeim samningi fyrir lok þessa árs.

4. Verkefnaáætlun

Á 10 ára tímabili verkefnisins verður mikil áhersla lögð á aðildarríki SÞ þrói umferðarkerfi sem geta betur tekið á mannlegum mistökum í umferðinni og dregið úr alvarlegum afleiðingum umferðarslysa þegar þau eiga sér stað. Áherslunni verður að vissu leyti beint frá vegfarendum að

---

¹ Þ.e. í löndum þar sem tekjur eru annað hvort lágar eða miðlungs (low-income eða middle-income).

þeim sem hanna umferðarkerfið, þ.e. yfirvöldum vegamála á landsvísu og í sveitarfélögum. Verkefni þeirra byggjast á því að séð verði fyrir framlögum til umferðaröryggismála og þar kemur til kasta löggjafarvaldsins og stjórnámálanna. Eftir sem áður er það á ábyrgð vegfarenda að fara eftir þeim lögum og reglum sem gilda í umferðinni. Einnig verður sjónum beint að framleiðendum ökutækja, lögreglu yfirvöldum, heilbrigðisyfirvöldum, skólum, frjálsum félagasamtökum, fyrirtækjum og stofnunum um að stuðla að framgangi verkefnisins. Lögð skal áhersla á þátttöku allra í verkefninu ekki eingöngu opinberra yfirvalda.

Sameinuðu þjóðirnar hafa skipt verkefnum áratugarins í umferðaröryggismálum í 5 hluta sem eru eftirfarandi:

- Umferðaröryggi vegakerfa
- Öruggeri vegir og hreyfanleiki
- Öruggeri ökutæki
- Öruggeri vegfarendur
- Viðbrögð þegar umferðarslys hefur orðið.

Að öðru leyti hafa eftirtalin verkefni verið skilgreind, en þau hafa ekki verið felld inní ofangreinda 5 hluta enn sem komið er. Tekið skal fram að hér er með engu móti um tæmandi upptalningu að ræða:

- Að hvert aðildarland fyrir sig setji sér markmið um fækkun umferðarslysa til ársins 2020.
- Að skráning umferðarslysa verði eflað, bæði á lands- og heimsvísu.
- Að aðildarlönd SP fullgildi samninga SP á umferðarsviðinu.
- Að stuðlað verði að aukinni þróunarsamvinna til eflingar umferðaröryggis í þróunarlöndunum.
- Að eflað verði þróun sjálfbærra samgangna.
- Að hvatt verði til notkunar almenningsgangna í auknum mæli.
- Að skoðuð verði viðbrögð við umferðarslysum og hvernig bæta megi viðbragðstíma þeirra sem sinna útkalli.
- Að mælikvörðum í samgöngustefnu aðildarlanda SP verði breytt miðað við aukna áherslu á ábyrgð þeirra sem hanna og viðhalda vegakerfum.

Upplýsingarefni fyrir átaksverkefni Sameinuðu þjóðanna Áratugur aðgerða – Decade of Action 2011-2020.

- Vegvísir (toolkit), almennar upplýsingar:

http://www.who.int/roadsafety/decade_of_action/toolkit/en/index.html

- Ályktun Sameinuðu þjóðanna (A/64/L 44/rev.1) þar sem tekin er ákvörðun um verkefnið Áratugur aðgerða 2011-2020:

http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_traffic/rs_decade_of_action

- Fyrsta alheimsráðstefna samgönguráðherra um umferðaröryggi. Moskvu yfirlýsingin um Áratug aðgerða:

http://www.who.int/roadsafety/ministerial_conference/en/index.html

- Samráðsvettvangur Sameinuðu þjóðanna um umferðaröryggi (UN Road Safety Collaboration)

<http://www.who.int/roadsafety/en/index.html>

- Áratugur aðgerða – Hér getið þið skráð ykkur á Feisbók:

<http://www.facebook.com/roadsafetydecade?v=wall>

- Þið getið sent myndir af athöfninni 11. maí nk. á flickr:

<http://www.flickr.com/groups/roadsafetydecade>

- Upplýsingar frá WHO um Áratug aðgerða:

http://www.who.int/violence_injury_prevention/en/

- Global Status Report on Road Safety 2009:

http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/en/index.html

Unnið er að því að safna upplýsingum um stöðu mála og ráðgert að ný skýrsla komi út árið 2012. Ísland sendir upplýsingar í skýrsluna.